

“HABANERA”

İnsanları bakmaya değer yapan, hikâyeleri. Gözlerinin altındaki karartılarda, bakışlarındaki ıslaklıkta, dudak kenarlarındaki belli belirsiz çizgilerde... Bu yazıyı yazarken Ravel'in “Habanera”sını dinliyorum. İlk kez bundan beş yıl önce soğuk bir konser salonunda dinlemiştim “Habanera”yı. Âdeta bir tokat gibi çarpmıştı yüzüme. Nerede olduğumu, müziği çalan kadının ahenkle salınan bedenini, yanımda oturan adamın ısıtmak için ovuşturduğu ellerini unutmuştum. Sarı ışıkların altında yalnızca havayı dolduran müzik ve ben vardık. Başka zamanlardaydım, hiç bulunmadığım bir yerde, hiç yaşamadığım bir zamanda hiç âşık olmadığım birine âşıkmişim gibi hissediyordum. Mevsim yine sonbahardı. Seneler sonra şimdi yine, sonbahar usul usul, âdeta tedirginlikle gelip kuruluyor Ankara'nın kalbine. “Habanera”yı dinliyorum. Ben hâlâ insanların yüzlerine bakıyorum. Zaman akıyor, zaman aktıkça hikâyeler kayboluyor ve her şey sahteleşiyor biraz. Bundan olsa gerek, artık insanların yüzlerine çok daha dikkatli bakıyorum; eğer orada bir hikâye saklıyorlarsa kaçırmamak için. Gittikçe yalnızlaşıyoruz, asla ölmeyecekmişiz gibi yaşıyor, kendimizi duygulardan korumaya çalışıyoruz. Oysa ancak, hissettiğimizde yaşıyoruz. Günden güne yüzeyselleşiyoruz, ilişkilerimiz yüzeyselleşiyor diğer her şey gibi ve herkesleşiyor biraz. Kendimizi yitiriyoruz, aynılaşıyoruz. Söylediklerimiz, yaptıklarımız birbirine benziyor çünkü bizi biz yapan şeyi, hislerimizi yitiriyoruz. O yüzden, hikâyeler arıyorum insanların yüzlerinde. Bir gerçeklik kalıntısı bulmak ve ona tutunmak için. Akıp giden zamanın içinde insan olduğumu ve en iyi yapabildiğim şeyin sevmek olduğunu hatırlamak için. “Habanera” beni sarsıyor her defasında. Yaşadığımı hissetmek için dayanılmaz bir arzu duyuyorum. İnsanlarla konuşmak, onları dinlemek istiyorum. Zaman günden güne bizi ekranlara hapsediyor, televizyon ve telefon ekranlarına. Biz, kendimizi hapsediyoruz aslında. Ve gerçek duyguların hepsinden yavaş yavaş uzaklaşırken

onları yitirmekte olduğumuzun bile farkına varmıyoruz. Günün ve gecenin her saati dünyanın her yerinden ulaşabiliyoruz birbirimize. Ulaşmasına ulaşıyoruz ama, birbirimizin ellerini tutamıyoruz, gözyaşlarını silemiyoruz, kahkaha atarken kısılan gözlerini göremiyor, kokusunu içimize çekemiyoruz. İçlerinde artık kahkahaların çınlamadığı kocaman evlerimizi düşünüyorum, nereye gideceğimizi bilmeden sırf yolda olmak için bir çılgınlık yapıp binmediğimiz arabalarımızı, kendimizi güzel hissetmek için aldığımız inandığımız ama aslında beğenilmek arzusuyla giydiğimiz ve bu yüzden içinde asla yeterince güzel hissetmediğimiz elbiselerimizi düşünüyorum.

Gittikçe sahteleşiyor, yalnızlaşıyor, kayboluyoruz. Hikâyeler arıyorum insanların yüzlerinde. Geceleri ne uykularını kaçırıyor merak ediyorum. Aşk için nelerden vazgeçebileceklerini bilmek istiyorum ya da en büyük ve en güzel hatalarını dinlemek. Soğuk kış gecelerinde yatağa yattıklarında neyi hayal ettiklerini anlatsınlar istiyorum ve yağmurlu havalarda pencereden dışarı dalıp gittiklerinde kimi düşündüklerini. En çok neden korktuklarını ve görmeyi en çok istedikleri ülkeyi söylesinler istiyorum, gözleri pırıl pırıl, nefesleri konuşmanın hararetinden ve hayalin heyecanından kesik kesik. Biz bunları konuşalım ve konuştukça birbirimize yaklaştığımızı hissedelim, birbirimizin içinde, derinde, varlığını bile unuttuğumuz bir yere dokunalım istiyorum. Sonra da birbirini gerçekten tanıyan ve anlayan iki insan olarak, bir sırrı paylaşıyor muyuz gibi gülümseyelim istiyorum. Yaşamayı unutmamalım istiyorum.

“Habanera” çalıyor, düşündükçe düşünüyorum. Benim herkesin yüzünde, ellerinde aradığım hikâyeleri, hisleri düşünüyorum. Ve yitirmekte olduğumuz daha nicesini. Onları yitirirken yerlerine koyduğumuz hisler geliyor sonra aklıma ya da hissizlikler... Kaybettiğimiz sağduyu mesela. Haksızlık bize değil de başkalarına yapıldığında da duymamız gereken öfke. Kayıtsızlığımızı düşünüyorum sonra. Her gün çıplak ayakları, guruldayan karınları, toz içindeki yüzleri ve ellerindeki mendil paketleriyle yanımıza gelen küçük çocuklara kayıtsızlığımızı. Öyle ki pırıl pırıl

gözlerindeki yaşanmışlığı görmemize engel olacak, onların yalnızca çocuk olduklarını ve bizim çocuklarımızdan farklı olmadıklarını unutmamıza sebep olacak kadar büyük kayıtsızlığımızı.

“Habanera” çalıyor. İlk duyduğumdaki gibi sarsıyor beni her seferinde, bu andan kopuyor ve müzikte kayboluyorum. Ankara'da mevsim yine sonbahar... Ben yine, insanların yüzlerinde hikâyeler arıyorum. Güzel bir şarkı duyduğunda gözleri dolan, yağmur yağınca gözleri uzaklara dalan insanların gözlerinde arıyorum hikâyeleri. Alışıl gelmiş sözlerle değil de, kalbinden gelen sözcüklerle konuşan insanların seslerinde, hatta hiç konuşmadan tek bir bakışla anlatanların sessizliklerinde arıyorum. Değişen zamana ve getirdiği sahteliğe isyan edermişçesine kocaman kalplerini cesurca açan, çocukların saçlarını okşayan insanların ellerinde. Sonra “Habanera”nın tiz keman seslerinin arasından aklımda bir cümle çınlıyor, keman sesleri yankılandıkça o da yankılanıyor, büyüyor, bedenimi, düşüncelerimi sarmalıyor. Dante'nin bir cümlesi bu, *İlahi Komedi*'de geçiyor: “*Sevgidir, güneşi ve diğer bütün yıldızları hareket ettiren*”. Aklımda Dante'nin sözleri ve Ravel'in “Habanera”sı, sokağa çıkmak ve kalabalığa karışmak için dayanılmaz bir arzu duyuyorum. Çıkıyorum da. İnsanların yüzlerinde hikâyeler aramak için, kalabalığa karışıyorum.

Tuana Tuzman

Kaynakça

Alighieri, Dante. *İlahi Komedi*. Çev.Hamdi Varoğlu. İstanbul: Hilmi Kitabevi, 1948.